

כמו שבארנוהו בעלי המשנה, אשה אחת ילדה ששים רבוא, ומיהו? משה ששקול פששים רבוא, ומשום זה נאמר עליו דור הלך (דור בא), לאותו העולם, ודור בא הוא יבא כמו מקדם.

ועוד, פי שת לי אלהי"ם זרע אחר, התפשטותו של שת היתה עד יעקב, שפרח בו י' מן שית, ונשאר שת, ונשאר יעקב עקב, שיעקב היה דיוקנו של אדם הראשון, כמו שבארנו, יפיו של יעקב כעין יפיו של אדם הראשון, ובשכיל הי' זהו נאמר אכן מאסו הבונים, שהם אברהם ויצחק, שנאמר בה לאדם, הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, שהיו יודעים שהיה עתיד ללקות מהנחש, ומשום זה נאמר בה אכן מאסו הבונים.

אמרו לו החברים: והרי אמר רבי פנחס שאות י' היא ביצחק? אומר: ודאי י' עליונה היא מן חכמה, וזו היא י' קטנה, ומשום זה נאמר בה עקב, זהו שכתוב ואתה תשופנו עקב, וזו פה ירף יעקב שנאמר בה ויגע בכף ירכו, ונאמר בו ויגע בכף ירכו, ונאמר בו והוא צלע על ירכו, וזה י' מן אדני, והוא י' מן הוה"י, שבה ויסתר משה פניו כי ירא מהביט למקום שחטא בראשונה, לפני שיבא בגלגול. פיון שבא יעקב לשם, מיד - ויעקב נסע סתה ויבן לו בית, בית י', מיד השתלמה י' עם עקב ונעשה יעקב, וזהו שאמר הכתוב ויבא יעקב שלם, ואחר כך בא משה והפך הוה"י מדין לרחמים, וחזר יהו"ה, וזהו הסוד של אבן מאסו הבונים. באותו זמן פלם אמרו מאת יהו"ה היתה זאת כו'.

מפשענו, דאיהו שקיל לכלהו, כמה דאוקמוה מארי מתניתין אשה אחת ילדה ששים רבוא, ומנו משה דשקיל פששים רבוא, ובגין דא אתמר עליה דור הולך (דור בא) לההוא עלמא, ודור בא איהו ייתי כמלקדמין.

ועוד (בראשית ד כה) פי שת לי אלהי"ם זרע אחר, שית אתפשטותיה הוה עד יעקב, דפרח ביה י' מן שית ואשתאר שת, ואשתאר יעקב עקב, דיעקב דיוקניה דאדם קדמאה הוה, כמה דאוקמוה שופריה דיעקב פעין שופריה דאדם הראשון, ובגין האי י' אתמר (תהלים קיח כא) אכן מאסו הבונים, דאינון אברהם ויצחק, דאתמר בה לגבי אדם (בראשית ג טו) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, דהו וידעין דהוה עתידה לאלקאה מחו"א, ובגין דא אתמר בה אכן מאסו הבונים.

אמרו ליה חבריא, והא אמר רבי פנחס דאת י' איהי ביצחק, אמר ודאי י' עלאה איהי מן חכמה, והאי איהי י' זעירא, ובגין דא אתמר בה עקב, הדא הוא דכתיב ואתה תשופנו עקב, ודא פה ירף יעקב, דאתמר בה (בראשית לב כו) ויגע בכף ירכו, ואתמר ביה והוא צלע על ירכו, ודא י' מן אדני, ואיהו י' מן הוה"י, דבה (שמות ג ו) ויסתר משה פניו כי ירא מהביט לאתר דחב בדקדמיתא, קדם דייתי בגלגולא, פיון דאתא יעקב תמן, מיד (בראשית לג יז) ויעקב נסע סתה ויבן לו בית, בת י', מיד אשתלים י' בעקב ואתעביד יעקב, ודא איהו דאמר קרא (שם טו) ויבא יעקב שלם, ולבתר אתא משה והפך הוה"י מדינא לרחמי ואתחזר יהו"ה, ודא איהו רזא אבן מאסו הבונים, בההוא זמנא אמרו פלהו מאת יהו"ה היתה זאת וכו'.

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בספר אחר).

בראשית, אין ראשית אלא נשמה. אמר לו, מפאן נודע שבאות ברית המילה הזו חטא אדם וכל הדורות שבאו אחריו, וזהו שאמר הכתוב פקד עון אבות על בנים, משום שמעשה אבותיהם בידיהם. אמר לו, נמצא ששת גלגול של אדם והכל, שנאמר בו בשגם הוא בשר, בשגם זה הכל ורוא דמלה אז הוחל לקרוא בשם יהו"ה, ואדעך בשם, אז, ההוא דאתמר ביה אז ישיר משה, בשם יהו"ה ואדעך בשם, בתרין שמהן מה שמו ומה שם בנו ואתמר ביה הוחל דמתמן הושתת עלמא.

אדהכי הא רבי שמעון ורבי יצחק ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר חבריא, פגעו ברבי אלעזר וחקרו דהו עמיה, אמר לון במאי עסקיתו אמרו ליה ברוא דגלגולא דאדם והכל, אמר ודאי ברוא עלאה דהוינא משתדלון, הויתון אתון משתדלון.

פתח במלקדמין ואמר יש הכל אשר נעשה על הארץ וכו', דא אדם והכל, במחשבה ובמעשה חאבו, כמה דאוקימנא לעילא, ומאי ניהו מחשבה ומעשה, אבא ואימא חכמה ובינה עליהו אתמר כלם בחכמה עשית הרי עשיה בגין דתמן כח מה, דא חכמה דאתפלג לתרין סטרין, מ"ה איהו אדם מחשבה חשב מ"ה, מ"ה אדם, תשכח דאיהו אדם מחשבה, בינה, תמן י"ה אבא ואמא וכן בגוייהו עמוד דסמיד לון, תהוא דאתמר ביה בשגם הוא בשר, בשגם זה הכל, דאיהו משה, מתמן הוה, והכי אוקמוהו קדמאין בשגם זה משה, הכל אתקרי על שם ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל, ה' חמשה חומשי תורה דעתיד לאתייבא על ידיה, ודא איהו הב"ל, דאתמר ביה כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

פתח כמז מקדם ואמר, יש הכל אשר נעשה על הארץ וכו', זה אדם והכל, במחשבה ובמעשה חאבו, כמה דאוקימנא לעילא, ומאי ניהו מחשבה ומעשה, אבא ואימא חכמה ובינה עליהו אתמר כלם בחכמה עשית הרי עשיה בגין דתמן כח מה, דא חכמה דאתפלג לתרין סטרין, מ"ה איהו אדם מחשבה חשב מ"ה, מ"ה אדם, תשכח דאיהו אדם מחשבה, בינה, תמן י"ה אבא ואמא וכן בגוייהו עמוד דסמיד לון, תהוא דאתמר ביה בשגם הוא בשר, בשגם זה הכל, דאיהו משה, מתמן הוה, והכי אוקמוהו קדמאין בשגם זה משה, הכל אתקרי על שם ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל, ה' חמשה חומשי תורה דעתיד לאתייבא על ידיה, ודא איהו הב"ל, דאתמר ביה כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

ואית הכל דסטרא אחרא דאתמר ביה הכל המה מעשה תעתועים ודא הוא הכל דנבלות הפה ופתגמין בטלין דלית בהו תועלת כלל, ובגין דא יש הכל וכו' שמגיע אליהם כמעשה הרשעים ויש עשיה, משום ששם כח מה, זו החכמה שהתחלקה לשני צדדים, מ"ה הוא אדם, מחשבה - חשב מ"ה, מ"ה - אדם, תמצא שאדם הוא מחשבה, בינה שם י"ה, האב והאם, והבן בתוכם העמוד שסומך אותם, אותו שנאמר בו בשגם הוא בשר, בשגם זה הכל, שהוא משה, משם היה, וכך פרשוהו הראשונים בשגם זה משה, הכל נקרא על שם ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל, ה' חמשה חומשי תורה שעתידה להנתן על ידו, וזהו הב"ל, שנאמר בו פי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

פתח כמו מקדם ואמר, יש הכל אשר נעשה על הארץ וכו', זה אדם והכל, במחשבה ובמעשה חטאו, כמו שבארנו למעלה, ומהם מחשבה ומעשה? האב והאם, חכמה ובינה, שעליהם נאמר כלם בחכמה עשית, הרי

משום ששם כח מה, זו החכמה שהתחלקה לשני צדדים, מ"ה הוא אדם, מחשבה - חשב מ"ה, מ"ה - אדם, תמצא שאדם הוא מחשבה, בינה שם י"ה, האב והאם, והבן בתוכם העמוד שסומך אותם, אותו שנאמר בו בשגם הוא בשר, בשגם זה הכל, שהוא משה, משם היה, וכך פרשוהו הראשונים בשגם זה משה, הכל נקרא על שם ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל, ה' חמשה חומשי תורה שעתידה להנתן על ידו, וזהו הב"ל, שנאמר בו פי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

ויש הכל של הצד האחר שנאמר בו הכל המה מעשה תעתועים, וזהו הכל של נבלות הפה ודברים בטלים, שאין בהם תועלת כלל, ומשום זה יש הכל כו' שמגיע אליהם כמעשה הרשעים ויש הכל אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים. מי זה הרשעים? זה סמא"ל ונחש, ש של משה